

NdB OPERA 2024/2025

Leoš Janáček: Výlety páně Broučkovy

Dirigent: Marko Ivanović

Režie: Robert Carsen

Scéna: Radu Boruzescu

Kostýmy: Anne-Marie Woods

Choreografie: Rebecca Howell

Premiéra 1. listopadu 2024 v Janáčkově divadle

V koprodukcii s Teatro Real, Madrid a Staatsoper Unter den Linden, Berlin

„Nevypadáš tak zle, ty bledý brachu tam nahoře. Ó, jistě šťastnější jsou tvoji lidé nás ubohých pozemšťanů!“ volá Matěj Brouček na Měsíci svítící na Prahu. Umělcova fantazie nezná hranic, tak proč se tam s Janáčkem rovnou nevydat a nezjistit, jestli má pan Brouček pravdu.

Mottem Bez hranic!... by se dala popsat i tvorba režiséra Roberta Carsena, tvůrce inscenací po celém světě ceněných pro jejich dramatické uchopení, poetiku, humor a výtvarnou vytříbenost. Cesta slavného režiséra se s dílem českého skladatele protнула před mnoha lety a dnes má Robert Carsen na svém kontě inscenace šesti Janáčkových oper. Pro brněnský soubor vytvořil v roce 2020 inscenaci *Osudu* a nyní se vrací na jeviště Janáčkovy divadla, aby právě jeho nová inscenace *Výletů páně Broučkových* slavnostně zahájila festival Janáček Brno 2024.

Žádná z Janáčkových oper se nedá nazvat komickou; ač v nich humor nikdy nechybí, je spíše oním vzácným kořením. V opeře o panu domácím z Malé strany, typicky českém človíčkovi, ale Janáček humorem přímo srší, i když je tu řádně nabroušený. Janáček našel předlohu v oblíbených broučkovských novelách básníka Svatopluka Čecha a jeho satiru dokreslil hudbou v tanečním rytmu valčíku a s použitím nezvyklých nástrojů, jako jsou skleněná harmonika či dudy, k dokonalosti. Jestliže první část opery, výletem na Měsíc, mířil Janáček svým břitkým humorem do řad pražských kritiků, intelektuálů a umělců, druhou polovinou z doby husitské pak šel do nepěkných vlastností českého národa obecně.

Giacomo Puccini: Manon Lescaut

Dirigent: Ondrej Olos

Režie: Štěpán Pácl

Scéna: Dragan Stojčevski

Kostýmy: Linda Boráros

Premiéra: 7. února 2025 v Janáčkově divadle

Láska nezná hranice, má vina upadne v zapomnění, ale má láska nezemře... Žádná lidská slabost není krásnější než Manon Cizí - chtěla by lásku mladého rytíře Des Grieux i život v přepychu a bohatství, který jí může poskytnout jen starý bankéř Geron... Všechno má ale svou cenu a ani láska nedokáže vše zachránit.

„Manon je hrdinka, které věřím, a proto si nemůže nezískat srdce publika. Proč by o Manon nemohly vzniknout dvě opery? Žena jako Manon může mít více než jednoho milence. Massenet ji cítí jako Francouz, s pudrem a menuety. Já ji budu cítit jako Ital, se zoufalou vášní,“ prohlásil odhodlaně Puccini, když se mu jeho nakladatel snažil rozmluvit komponování opery na již zhudebněný námět. A dobře udělal, protože *Manon Lescaut* od svého uvedení v Turíně roku 1893 patří k jeho velkým úspěchům. Co slíbil, to dodržel a nabídl svému publiku vášně, zoufalství a naději, která překoná i tragický konec hlavní hrdinky. Láska přece nikdy nezemře.

U nás je *Manon* známá především díky krásně poetickému zpracování Vítězslava Nezvala, Pucciniho opera vychází z původního francouzského románu abbé Antoine-Françoise Prévosta d'Exiles, který vyšel z roku 1731 v Paříži. Ale rozmarná Manon je žena všech století a díky své literární a i činoherně zpracované předloze je jistě tou pravou pro kmenového režiséra činohry NdB Štěpána Pácla na jeho první cestě do světa opery.

Wolfgang Amadeus Mozart: Figarova svatba
Dirigent: Václav Luks
Režie: Jiří Heřman
Scéna: Pavel Svoboda
Kostýmy: Alexandra Grusková
Premiéra: 22. března 2025 v Janáčkově divadle
V koprodukcí s Théâtre de Caen a SND, Collegium 1704

Bez hranic či za hranici? Jak dlouho vydrží ta pravá láska Rosiny a Almavivy, co měla být navždy, a kdy se nevinný flirt s Cherubínem změní v něco mnohem vážnějšího? Kde jsou vlastně hranice v lidských vztazích...

Po úspěšné inscenaci Händelovy *Alciny* se do brněnského divadla vrací špičkový orchestr Collegium 1704 pod taktovkou Václava Lukse, aby se společně s režisérem Jiřím Heřmanem vydali za krásami Mozartovy opery, která se těší neustávající popularitě na celém světě. A není divu, neboť *Figarova svatba* se mimo brilantní a jiskřivou hudbu, co vás strhne svým neustávajícím tokem podobným horské bystřině, pyšní i téměř činoherním libretem. A jak by taky ne, když základem pro Da Ponteho byla stejnojmenná hra vynikajícího francouzského dramatika Pierra de Beaumarchais.

Figarovu svatbu provázelo už od dob její činoherní premiéry označení revoluční hra, ale pravdou je, že místo revoluce je *Figarova svatba* především o lidech. A o vztazích mezi nimi, což je téma staré jako lidstvo samo a nikdy nepřestane být aktuální. Právě proto nás stále přitahuje čistá láska mezi Zuzanou a Figarem, baví rozjívěný Cherubín se svou rozvíjející se sexualitou, který hledá objekt zbožňování v každé dostupné ženě, dojíímá milostné zklamání Rosiny i se můžeme vidět v nepříliš úspěšných výbojích hraběte Almavivy. Navíc máte konečně možnost zjistit, co se stane s operními hrdiny, když spadne opona na konci *Lazebníka sevillského*.

Karol Szymanowski: Król Roger
Dirigent: Robert Kružík
Režie: Vladimír John
Scéna: Martin Chocholoušek
Kostýmy: Barbora Rašková
Premiéra: 13. června 2025 v Janáčkově divadle

Dvojí pojetí světa, jedna hranice mezi nimi – jedno ztělesňuje rozum a světlo, druhý je živelný, temný a iracionální. Jedné noci na křesťanský dvůr krále Rogera přichází charismatický pastýř, který naruší zavedený řád křesťanských hodnot a vidění světa. Přináší jeho učení radost a dobro nebo jen zkázu a chaos?

Jednoznačnou odpověď opera *Król Roger* polského skladatele Karola Szymanowského nenabízí, on sám ji označoval jako mystérium, jehož tématem je sebepoznání člověka, jeho sexuality i spiritualita. Inspiraci pro dílo, které mělo premiéru v roce 1924, našel skladatel při své cestě na ostrov Sicílie, místě oplývající památkami starověké i orientální kultury a raně křesťanského umění. Snad právě proto se stala centrem Szymanowského opery historická postava krále Rogera II., který zde ve 12. století vládl, a na jehož dvoře se prolínaly kultura a filozofie křesťanská s arabskou. Stejně tak se díky skladatelově fascinaci antikou a exotikou Orientu do jeho hudby promítají nejen prvky impresionismu, ale právě i arabské hudby.

Na brněnském operním jevišti bude toto jedinečné dílo uvedeno poprvé a poprvé se na něm představí i mladý talentovaný režisér a čerstvý absolvent JAMU Vladimír John, který již svým loňským absolventským představením zaujal nejen brněnské publikum.

Janáčkovy narozeniny
3. 7. 2023, piazetta před Janáčkovým divadlem

Leoš Janáček slaví 170. výroční narození a my jsme mu nachystali narozeninový dárek v podobě dne plného zábavy. Dopoledne bude před Janáčkovým divadlem probíhat zábavná hra pro celé rodiny, odpoledne je

připraven minikoncert na schodech divadle v podání členů Orchestru Janáčkovy opery NdB a spolu s ním happening kam můžete přijít Janáčkovi napsat své přání k narozeninám. V 18h proběhne na piazzettě Krok za oponu s Její pastorkyní a v 20h promítáme na velkoplošné obrazovce záznam inscenace *Její pastorkyně* z londýnské Royal Opera Covent Garden.

KONCERTY

Česká a Moravská mše vánoční

Dirigent: Marko Ivanovič

15. prosince 2024 v Janáčkově divadle

Adventní čas již tradičně v brněnské opeře patří Hrámu o Marii Bohuslava Martinů, teď se k nim ještě připojil program věnovaný zřejmě nejoblíbenějšímu vánočnímu dílu – Rybově České mši vánoční.

Láskyplně přezdívaná *Rybovka* vznikla v roce 1796 a jejím autorem je český skladatel Jakub Jan Ryba, který ke mši napsal i vlastní český text. I když Ryba respektoval části latinské hudební mše, vytvořil vlastně pastorální hru o zvěstování Kristova narození a příchodu pastýřů k jesličkám, která se díky svým svěžím a radostným melodiím stala okamžitě populární a i dnes, více než dvě stě let od svého vzniku, neodmyslitelně patří k vánočnímu období. Rybova mše však nebyla v době svého vzniku jedinou, jednou z jejích předchůdkyní je půvabné dílo moravského kantora Josefa Schreiera *Missa pastoralis in C boemica* také uváděná jak *Moravská mše vánoční „Čuj, Miko, čuj!“*, která vznikla někdy okolo roku 1755. Schreierova *Mše* je vlastně sledem drobných pastorel, které vtipně mísí latinský text s texty ve valašském dialektu, hudebně vychází hojně z moravské lidové hudby pozdního baroka a je tak zajímavým protějškem klasicistní mše Rybovy.

Open air koncert

Připojte se k oslavám zahájení sezony 2024/2025 Národního divadla Brno! V pondělí 5. září v 18 hodin ožije piazzetta před Janáčkovým divadlem již tradičním open air koncertem Janáčkovy opery NdB. Těšit se můžete na sólisty, sbor a orchestr Janáčkovy opery NdB pod taktovkou šéfdirigenta Marko Ivanoviče, stejně jako na kolegy z Činohry NdB. Spolu s nimi nahlédnete pod pokličku připravované sezony a dozvíte se, jaká hudební překvapení vás čekají. Vstup zdarma.

OFF PROGRAMY

Předpremiérové kukátko

Neformální setkání s inscenátory a umělci několik dnů před premiérou v hledišti Janáčkovy divadla, kde se posluchači dozví zajímavé informace "z tvůrčí kuchyně" a poslechnou si hudební ukázky z připravované premiéry. Vstup je zdarma a vysíláme živě i na Youtube opery.

Krok za oponu s operou

Pořad je určen všem zvědavým divákům, malým i velkým, kteří se chtějí přiučit něčemu novému. Nabízí 70 minut interaktivní, dobrodružné a hlavně zábavné cesty do nitra operních inscenací se sólisty, sborem a orchestrem Janáčkovy opery. Průvodcem na tomto výletě vám bude šéfdirigent Marko Ivanovič a dramaturgyně opery Patricie Částková.

Pro rodiny s dětmi

Pro všechny, kteří míří na operu se svými dětmi, zařazujeme k vybraným představením lektorské úvody pro děti. Ve foyer divadla, kde se společně s dětmi připravíme zábavnou formou na operní žánr a téma daného představení. Vždy 45 minut před představením. Vstup zdarma! Naladte se s dětmi na představení pomocí tematického tvoření. Před představením a o přestávce můžete obohatit svůj divadelní zážitek o ten výtvarný a zapojit se do výtvarné dílny. Navíc si děti s sebou odnesou vlastnoručně vyrobenou památku na návštěvu Janáčkovy opery NdB. Program probíhá k vybraným dětským představením, vždy hodinu před začátkem. Vstup zdarma!

Diskuse s inscenátory

Odcházíte z představení opery nejen plni hudby, ale i otázek, na které byste rádi znali odpovědi? Pak je náš nový projekt přesně pro vás. Připravili jsme pro vás řadu diskusí s inscenátory, které se konají přímo po představení ve foyer Janáčkova divadla. Budete mít jedinečnou možnost se setkat se členy inscenačních týmů a pobavit se s nimi o tom, co jste právě zhlédli.

Podcasty

Chcete si poslechnout, co se nového připravuje v opeře nebo se dozvědět zajímavosti ze zákulisí. Od sezony 2023/24 nabízí Janáčkova opera NdB svým divákům dva pravidelné podcastové seriály. V podcastu Valim na operu moderovaným Borisem Klepalem se prostřednictvím zajímavých hostů ze souboru i mimo divadlo se můžete seznámit s připravovanými inscenacemi i s těmi, které se na repertoár vrací po delším čase. Podcast Valim za oponu vám představí jednotlivé členy souboru, ať už sólisty, dirigenty, ale i inspicienty, produkční, členy sboru a orchestru z trochu méně pracovní stránky a prozradí i zajímavosti ze zákulisí divadla.